

NIMI	Richard Villems
TEADUSALA	Biofüüsika
UURIMISTÖÖ PEASUUNAD	Molekulaarbioloogia, molekulaarevolutsioon, populatsioonigeneetika
VALIMISAEG	25. november 1987
AKADEEMIA OSAKOND	Astronoomia ja füüsika osakond
KONTAKTANDMED	Eesti biokeskus Riia 23, 51010 TARTU Telefon: 737 5064 Faks: 742 0194 E-post: rvillems@ebc.ee
SÜNNIAEG ja -KOHT	28. novembril 1944 Pärnus
TÖÖKOHT	Tartu ülikooli arheogeneetika professor (alates 2004) Eesti biokeskuse juhtivteadur (alates 2014)
HARIDUS	1962 Pärnu 2. keskkool 1968 Tartu ülikool
TEADUSKRAAD	1972 meditsiinikandidaat (biokeemia) Tartu ülikooli juures, teema: <i>”Исследование структуры 5S рибосомной рибонуклеиновой кислоты из животных объектов”</i> 1984 bioloogiadoktor (molekulaarbioloogia) Moskva riikliku ülikooli juures, teema: <i>”Субрибосомные рибонуклеопротеидные комплексы и их свойства”</i>
TEENISTUSKÄIK	1968 arst Tallinna sadamahaiglas, Pärnu linnahaiglas 1968–1971 Tartu ülikooli aspirant 1970–1971 Tartu ülikooli biokeemia kateedri nooremteadur 1971–1976 Tartu ülikooli sekretoorsete protsesside biokeemia laboratooriumi nooremteadur 1976–1977 samas vanemteadur 1977–1980 Eesti TA füüsika instituudi vanemteadur 1980–1986 Eesti TA keemilise ja bioloogilise füüsika instituudi vanemteadur, peateadur 1986–2014 Eesti biokeskuse direktor 1987–2004 Tartu ülikooli molekulaargeneetika professor 1994–1999 Eesti TA asepresident, astronoomia ja füüsika osakonna juhataja 2004–2014 Eesti TA president 2004–... arheogeneetika professor 2014–... Eesti biokeskuse juhtivteadur
TUNNUSTUSED	1980 Riigi teaduspreemia

1989 Rootsi kuningliku teaduste akadeemia välisliige
1994 Erfurti teaduste akadeemia liige
1994 Eesti teaduste akadeemia medal
1998 Valgetähe III klassi teenetemärk
2000 Tartu linna aukodanik
2000 Soome teaduste akadeemia välisliige
2005 Läti teaduste akadeemia välisliige
2006 Leedu teaduste akadeemia välisliige
2006 Valgetähe II klassi teenetemärk
2012 Bashkortostani Vabariigi teaduste akadeemia välisliige
2013 Eesti inimesegeneetika ühingu elutööpreemia „Elutöö geneetikuna“
2017 Eesti Vabariigi teaduspreemia (uurimisrühma juht)
2020 Eesti Vabariigi teaduspreemia, elutööpreemia

TEADUS-
ORGANISATSIOONILINE
ja ADMINISTRATIIVNE
TEGEVUS

EESTIS:
Vabariigi Presidendi akadeemilise nõukogu liige
Teadus- ja Arendusnõukogu liige (1995–2001, 2004–2014)
EL 6. Raamprogrammi nõunik teadusprioriteetide alal (2002–2006)
MKM innovatsioonipoliitika nõukogu liige
KBFI teadusnõukogu liige

MUJAL:
1989 Rootsi kuningliku teaduste akadeemia välisliige
1989 *Human Genome Organisation* liige
1994 Erfurti teaduste akadeemia liige
2000 Soome akadeemia liige
2003– ... *Advisory Board, DG Research, European Commission*
2005 Läti teaduste akadeemia välisliige
2006 Leedu teaduste akadeemia välisliige

TEGEVUS TEADUSLIKE
VÄLJAANNETE
TOIMETUSTES

EESTIS: -
MUJAL: -

JUHENDAMISEL
KAITSTUD
VÄITEKIRJAD

DOKTORITÖÖD (nimi, aasta, töö pealkiri, kus kaitstud):
Rootsi, S. 2004. *Human Y-Chromosomal Variation in European Populations*. Tartu Ülikool.
Tambets, K. 2004. *Towards the understanding of post-glacial spread of human mitochondrial DNA haplogroups in Europe and beyond: a phylogeographic study*. Tartu Ülikool
Metspalu, M. 2005. *Through the Course of Prehistory in India: Tracing the MtDNA Trail*. (kaasjuhendaja T. Kivisild). Tartu Ülikool.
Da Silva, A.P.R. 2007. (kaasjuh. Antonio Brehm). *Phylogenetic structure of Guinea-Bissau ethnic groups for mitochondrial DNA and Y chromosome genetic systems*. Universidade da Madeira
Adojaan, M. 2009. (kaasjuh. Mart Ustav). *Molecular variation of HIV-1 and the use of this knowledge in vaccine development*. Tartu Ülikool

Jeran, N. 2010. (kaasjuh. Pavao Rudan). Genetic diversity and structure of eastern Adriatic islanders revealed by mitochondrial DNA analysis. University of Zagreb

Balanovsky, O. P. 2012. (kaasjuh. Nikolay K Yankovsky). Variability of gene pool in space and time, data synthesis, genogeography, mitochondrial DNA and Y chromosome. Medical Genetics Center of the Russian AMS

Järve, M. 2012. (kaasjuh. Siiri Rootsi). Different Genetic Perspectives on Human History in Europe and the Caucasus: the stories told by uniparental and autosomal markers. Tartu Ülikool

Hudjašov, G. 2013. (kaasjuh. Toomas Kivisild). Maps of mitochondrial DNA, Y-chromosome and tyrosinase variation in Eurasian and Oceanian populations. Tartu Ülikool
Basu Mallick, C. 2015. (kaasjuh. Toomas Kivisild). Genetics of adaptive traits and gender-specific demographic processes in South Asian populations (Adaptatiivsete tunnuste geneetika ja soo-spetsiifilised demograafilised protsessid Lõuna-Aasia populatsioonides). Tartu Ülikool.

Basu Mallick, C. 2015. (kaasjuh. Toomas Kivisild). Genetics of adaptive traits and gender-specific demographic processes in South Asian populations (Adaptatiivsete tunnuste geneetika ja soo-spetsiifilised demograafilised protsessid Lõuna-Aasia populatsioonides). Tartu Ülikool.

Ilumäe, A.-M. 2019. (kaasjuh. Kristiina Tambets, Siiri Rootsi). Genetic history of the Uralic-speaking peoples as seen through the paternal haplogroup N and autosomal variation of northern Eurasians (Urali rahvaste geneetiline ajalugu läbi isaliini N ja autosoomse varieeruvuse prisma). Tartu Ülikool.

MAGISTRITÖÖD (ainult juhendatute arv): 9

PUBLIKATSIOONID

TEADUSARTIKLID (üldarv ja eraldi kuni viis viimase kümne aasta olulisimat):
Publikatsioonid 2019:

Balinova, N., Post, H., Kushniarevich, A., ... , Villems, R., Rootsi, S. Y-chromosomal analysis of clan structure of Kalmyks, the only European Mongol people, and their relationship to Oirat-Mongols of Inner Asia. – *European Journal of Human Genetics*, 2019, 27 (9), 1466–1474. 10.1038/s41431-019-0399-0

Järve, M., Saag, L., Scheib, C. L., ... , Villems, R. Shifts in the genetic landscape of the Western Eurasian steppe associated with the beginning and end of the scythian dominance. – *Current Biology*, 2019, 29 (14), 2430–2441. 10.1016/j.cub.2019.06.019

Post, H., Németh, E., Klima, L., ... , Villems, R., Tambets, K., Rootsi, S. Y-chromosomal connection between hungarians and geographically distant populations of the Ural mountain region and West Siberia. – *Scientific Reports*, 2019, 9 (1), 7786. 10.1038/s41598-019-44272-6

Saag, L., Laneman, M., Varul, L., ... , Villems, R., *et al.* The arrival of Siberian ancestry

connecting the Eastern Baltic to Uralic speakers further east. – *Current Biology*, 2019, 29 (10), 1701–1711. 10.1016/j.cub.2019.04.026

Tätte, K., Pagani, L., Pathak, A. K., ... , Villems, R., *et al.* The genetic legacy of continental scale admixture in Indian Austroasiatic speakers. – *Scientific Reports*, 2019, 9 (1), 3818. 10.1038/s41598-019-40399-8